

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
ATEITIES KOMITETO
SEIMO I (RUDENS) SESIJOS DARBO ATASKAITA**

(2020 m. gruodžio 23 d. – 2021 m. kovo 9 d.)

1. BENDROJI ATEITIES KOMITETO INFORMACIJA

(2020 m. gruodžio 23 d. – 2021 m. kovo 9 d.)

1. Įstatymų ir kitų teisės aktų projektų svarstymas		
1.1.	Seimo pavedimai komitetui Iš jų kaip pagrindiniam komitetui kaip papildomam komitetui	0
1.2.	ES teisės aktų svarstymas	2
1.3.	ERK pavedimu pateiktos išvados	1
1.4.	Komiteto iniciatyva pateiktos išvados (ES)	-
1.5.	Komiteto pateiktos išvados Iš jų: Pagrindinio komiteto išvados Pagrindinio komiteto papildomos išvados Papildomo komiteto išvados	0
1.6.	Komiteto iniciatyva sudarytos darbo grupės teisės aktų projektų rengimui ir kitiems aktualiems klausimams nagrinėti	-
1.7.	Komiteto iniciatyva parengti teisės aktų projektai	0
2. Posėdžiai ir klausymai		
2.1.	Komiteto posėdžiai Iš jų: išvažiuojamieji bendri su kitais komitetais apklausos būdu	6
2.2.	Klausymai (teisės aktų)	-
3. Parlamentinė kontrolė		
3.1.	Svarstyta parlamentinės kontrolės klausimų	4
4. Raštų nagrinėjimas		
4.1.	Gauta raštų	18
4.2.	Parengta raštų	10
5. Renginiai		
5.1.	Surengta konferencijų, seminarų, diskusijų	14
5.2.	Kiti renginiai	-
6. Tarptautiniai ryšiai		
6.1.	Surengta vizitų	-
6.2.	Priimta delegacijų	-
6.3.	Surengta tarptautinių diskusijų	1

1.1. APIE ATEITIES KOMITETĄ

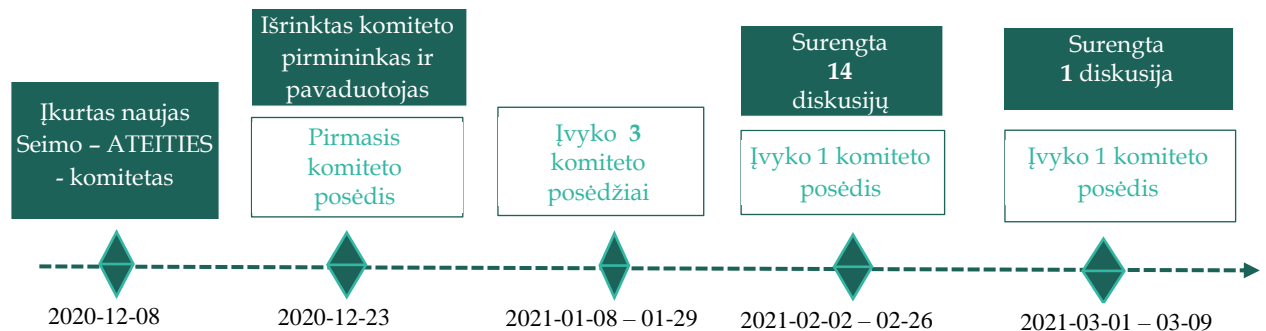
2020 m. gruodžio 8 d. Lietuvos Respublikos Seimas, 118 parlamentarų balsavus už, nė vienam nebuvus prieš ir 3 susilaikius, priėmė [Seimo statuto straipsnių pakeitimus](#), kuriais reglamentuotas naujo – Ateities – komiteto sukūrimas, nustatytos jo veiklos kryptys.

Seimo Statuto 58¹ str. apibrėžtomis veiklos kryptimis Ateities komiteto įpareigojamas politiniams sprendimams šiose srityse:

- A. visuomenės ir valstybės ateities raida ir jos modeliavimas.
- B. inovacijos ir technologinė pažanga.
- C. emigracijos, migracijos ir demografiniai procesai.
- D. valstybės/valstybės valdymo sistemos modernizavimas.

Ateities komitetas sudaromas pagal proporcinio Seimo frakcijų atstovavimo principą. Frakcijos, siekdamos užtikrinti kiekvieno komiteto atstovavimą, savo atstovus į Ateities komitetą deleguoja paprastai iš komitetų pirmininkų ar jų pavaduotojų, frakcijų seniūnų ar jų pavaduotojų. Konkretus Ateities komiteto narių skaičius ir sudėtis tvirtinami Seimo nutarimu.

Ateities komiteto nariais, kaip ir Europos reikalų komiteto nariais, gali būti kitų komitetų nariai.

1 pav. Ateities komiteto darbo eiga

Nuo pat pirmojo komiteto posėdžio dienos, visą Seimo I (rudens) sesiją vyko aktyvi Ateities komiteto veikla.

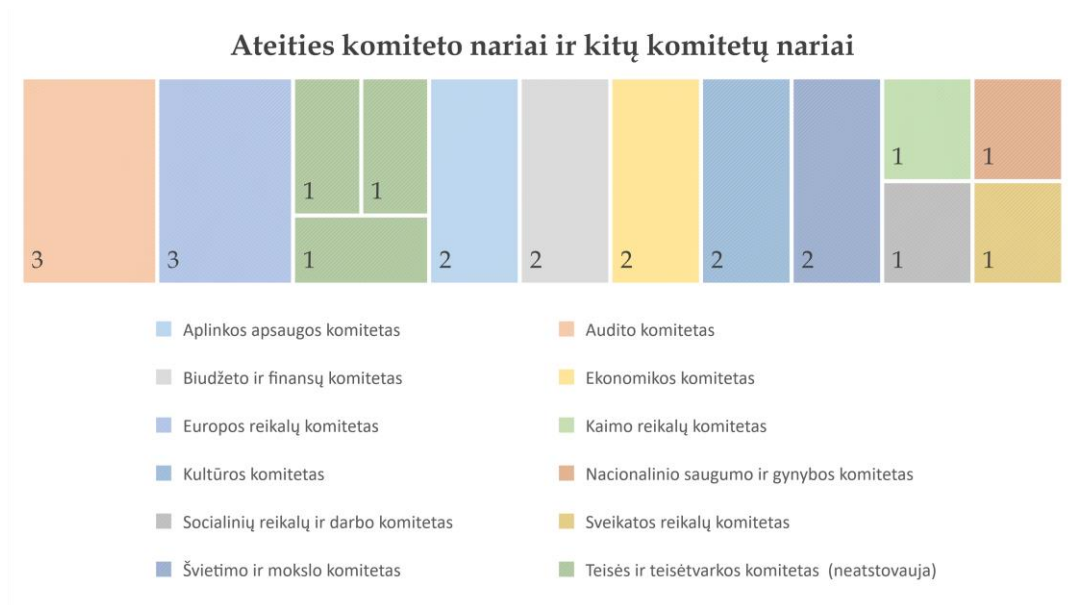
1.2. ATEITIES KOMITETO STRUKTŪRA

2020 m. gruodžio 17 d. Seimo nutarimu Nr. [XIV-98](#) nustatyta, kad Ateities komitetą sudaro 21 narys.

2020 m. gruodžio 10 d. Seimo seniūnų sueigos nutarimu (*protokolo Nr. SSP-7*) Seimui pasiūlyta Ateities komitetui komiteto pirmininku rinkti Liberalų sąjūdžio frakcijos atstovą. 2020 m. gruodžio 23 d. Seimo Liberalų Sąjūdžio frakcijos teikimu Ateities komiteto pirmininku išrinktas prof. Raimundas Lopata.

2020 m. gruodžio 10 d. Seimo seniūnų sueigos nutarimu (*protokolo Nr. SSP-7*) Seimui pasiūlyta skirti Seimo Ateities komiteto pirmininko pavaduotoju Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos atstovą. 2020 m. gruodžio 22 d. Seimo seniūnų sueigos nutarimu (*protokolo Nr. SSP-10*) pasiūlyta skirti Ateities komiteto pirmininko pavaduotoju Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos atstovą. 2020 m. gruodžio 23 d. Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos siūlymu Ateities komiteto pirmininko pavaduotoju išrinktas Lukas Savickas.

Komiteto sudėtis ataskaitiniu laikotarpiu nesikeitė. Prasidedant Seimo I (rudens) sesijai, 2020 m. gruodžio 17 d. Seimas nutarimu Nr. [XIV-99](#) patvirtino šios sudėties Seimo Ateities komitetą: Kasparas Adomaitis, Laima Liucija Andrikienė, Valius Ažuolas, Zigmantas Balčytis, Kristijonas Bartoševičius, Rasa Budbergytė, Justas Džiugelis, Aidis Gedvilas, Ieva Kačinskaitė-Urbonienė, Asta Kubilienė, Paulė Kuzmickienė, Raimundas Lopata, Matas Maldeikis, Kęstutis Masiulis, Laima Nagienė, Andrius Navickas, Ieva Pakarklytė, Viktoras Pranckietis, Lukas Savickas, Valdemaras Valkiūnas, Kęstutis Vilkauskas.

1 pav. Seimo komitetų narių priklausymas kitiems Seimo komitete

Komitete atstovaujama 14 Seimo komitetų (2 pav.), išskyrus: Teisės ir teisėtvarkos komitetą.

1. 3. ATEITIES KOMITETO 2020–2021 M. DARBO GAIRĖS

Ateities komitetas parengė 2020–2021 m. savo darbo gairių projektą, kuriame išskirtas komiteto tikslas, funkcija, 4 metų siekis, identifikuotos metiniai prioritetai, jų temos, komiteto veiklos formos bei vieta Seimo teisėkūrinėje veikloje.

Planuojamos Ateities komiteto 2020–2021 m. prioritetinės sritys (*abėcėlės tvarka*):

1. Ekonomikos transformacija.
2. Europos ateities forumas.
3. Inovacijos ir technologinė pažanga, skaitmenizacija.
4. Valstybės / valstybės valdymo sistemos modernizavimas.
5. Žaliasis kursas.

Lygiagrečiai su prioritetinėmis sritimis komitetas nuosekliai veiks ir kaip tarptautinės reformų ir inovacijų praktikos *bankas* bei parlamentarizmo *forpostas*.

II. AKTUALIAUSI DARBAI

Ateities komitetui tik praėjusių metų pabaigoje gavus įgaliojimus savo veiklai, Seimo I (rudens) sesijos metu komitetas savo iniciatyva nerengė teisės aktų projektų. Taip pat Ateities komitetas nei kaip pagrindinis, nei kaip papildomas komitetas nesvarstė teisės aktų projektų.

2.1. Komiteto iniciatyva parengti teisės aktų projektai

-

2.2. Įstatymų ir kitų teisės aktų projektų svarstymas

-

2.3. Parlamentinė kontrolė

Visa informacija apie Ateities komiteto vykdomą priimtų sprendimų parlamentinę kontrolę, pateikiama www.lrs.lt puslapio rubrikoje „[Ateities komitetas](#)“.

2021 m. sausio 22 d. Komitetas svarstė parlamentinės kontrolės klausimą „Dėl šalies

strateginio valdymo sistemos.“

Vyriausybės kanceliarijos ir Vyriausybės strateginės analizės centro (STRATA) atstovai pristatė esamą strateginio valdymo Lietuvoje situaciją nuo 2021 m. sausio 1 d. išsigaliojus naujam Strateginio valdymo įstatymui.

Komitetas planuoja vykdyti tęstinę Strateginio valdymo įstatymo įgyvendinimo parlamentinę kontrolę.

2021 m. vasario 26 d. Komitetas svarstė 2 tarpusavyje susijusius parlamentinės kontrolės klausimus: „Ateities žemės ūkis – iššūkiai, sprendimai ir galimybės“ ir „Dėl žemės ir miškų ūkio sektoriams svarbių specialistų“.

Išklausius institucijų ir įstaigų atstovų bei kitų suinteresuotų asmenų pozicijas, Ateities komitetas 2021 m. kovo 5 d. priėmė sprendimą Nr. 122-S-1 **„Dėl žemės ir miškų ūkio sektoriams svarbių specialistų“** (priedas Nr. 1), kuriame pasiūlė *Vyriausybei*:

1) sutelkti pastangas ir inicijuoti valstybės interesus atliepiančią ateities specialistų ir darbo rinkoje paklausių kompetencijų poreikio prognozės rengimą, įvertinant atskirų Lietuvos regionų darbo rinkos poreikius;

2) apsvarstyti galimybę įtraukti žemės ir miškų ūkio sektoriams svarbias studijų programas į valstybės reguliuojamų prioritetinių studijų programų sąrašą;

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai pasiūlyta inicijuoti dialogą su Studijų kokybės vertinimo centru ir žemės bei miškų ūkio specialistus rengiančiomis aukštosiomis mokyklomis dėl studijų programų atnaujinimo bei modernizavimo;

Aplinkos ministerijai ir Žemės ūkio ministerijai pasiūlyta kartu su *Švietimo, mokslo ir sporto ministerija*:

1) tikslinėmis kompensacijomis didinti būsimų studentų motyvą ir viso sektoriaus patrauklumą;

2) imtis priemonių skatinant glaudų mokslo ir verslo bendradarbiavimą, siekiant verslo, kaip darbdavių poreikius artikuliuojančios suinteresuotosios grupės, išitraukimo į būsimų specialistų rengimo procesą išipareigojant juos skatinti finansinėmis ar kitomis priemonėmis.

Siekiant įvertinti, kaip įgyvendinami institucijoms pateikti siūlymai, parlamentinė kontrolė šia tema bus tęsiama.

2021 m. kovo 5 d. Komitetas pradėjo svarstyti parlamentinės kontrolės klausimą „Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo (*Recovery and Resilience Facility, RRF*) priemonės ir jų įtaka Lietuvos ateities raidai.“

Posėdyje konstatuota, jog Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas sutampa su pagrindiniais RRF komponentais: žaliaja pertvarka, skaitmenine transformacija, švietimu, sveikata, inovacijomis ir mokslu, socialine apsauga bei viešojo sektoriaus efektyvumo didinimu. RRF plano komponentai sinchronizuoja su Vyriausybės priemonių planu. Komiteto posėdyje buvo pristatyta ir Ministrės Pirmininkės I. Šimonytės iniciatyva – pasitelkus patarėjų tarybą išskirtos trys svarbiausios reformų kryptys, nurodytos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane – švietimas, skaitmenizacija ir žaliasis kursas. Į jas bus kreipiama dauguma RRF numatytų lėšų.

Parlamentinės kontrolės klausimo svarstymas bus tęsiamas pavasario sesijoje.

2.3.1. Pranešimai

Projektuojant Ateities komiteto veiklą komiteto posėdžių metu išklausyti pranešimai apie atskirų sričių situaciją ir raidos perspektyvas:

2021 m. sausio 29 d. Komitete Ernst & Young Baltic partneris, verslo konsultacijų skyriaus vadovas Linas Dičpetris pristatė temą **„Žaliasis kursas“**: darnaus vystymosi perspektyvos, nauda ir rizika. Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2050“.

2021 m. sausio 29 d. Komitete su Kazimiero Simonavičiaus universiteto rektoriumi,

prof. Arūnu Augustinaičiu diskutuota apie ateities studijas ir strateginį prognozavimą Lietuvoje.

2021 m. sausio 29 d. Komitete programos „Kurk Lietuvai“ vadovė Agila Barzdienė pristatė kaip „Kurk Lietuvai“ kuria modernios valstybės ateitį.

2021 m. kovo 5 d. Komitete su Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininku Stasiu Šedbaru diskutuota apie tolimesnę Lietuvos Respublikos konstitucingumo raidą.

2.4. Europos reikalų svarstymas

Komitetas 2021 m. sausio 8 d. posėdyje svarstė Europos Komisijos 2021 m. darbų programą.

Įvertinęs EK komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2021 m. Komisijos darbo programa. Gyvybinga sąjunga pažeidžiamame pasaulyje“ I priede „Naujos iniciatyvos“ pateiktus pasiūlymus, 2020 m. lapkričio 18 d. Vyriausybės pasitarime patvirtintą 2021 m. Lietuvai aktualiausių ES darbotvarkės klausimų sąvadą, Ateities komitetas priėmė sprendimą neišskirti atskirų Europos Komisijos iniciatyvų, tačiau ES teisės aktus ir dokumentus iš 2021 m. Europos Komisijos darbo programos svarstyti pagal poreikį, atsižvelgiant į Seimo Ateities komiteto veiklos kryptis, įtvirtintas Seimo statuto 58¹ straipsnyje.

2021 m. sausio 22 d. posėdyje Komitetas susipažino su Europos Komisijos atstovybės Lietuvoje atstovų pateikta informacija apie Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai 2020 m. **Strateginio prognozavimo ataskaita** Strateginis prognozavimas – kelias į didesnę Europos atsparumą Nr. ES-2020-131, [COM/2020/493](#).

Tai pirmoji EK parengta metinė strateginio prognozavimo ataskaita. Joje parodyta, koku keliu Europa turi eiti, kad taptų pirmuoju neutralaus poveikio klimatui žemynu, prisitaikytų prie skaitmeninio amžiaus, plėtotų savo unikalią socialinę rinkos ekonomiką ir puoselėtų demokratiją. Ataskaitoje apžvelgiama, kaip prognozavimo duomenimis bus grindžiama politika, kad ES atsparumas būtų sustiprintas pagal keturis tarpusavyje susijusius aspektus: socialinį ir ekonominį, geopolitinį, žaliąjį ir skaitmeninį. Joje analizuojamas ES atsparumas reaguojant į COVID-19 krizę. Pažymima, kad ateityje būtina atsižvelgti ir įvertinti atitinkamas tendencijas, ilgalaikių varomųjų jėgų, veikliausiai darysiančių didelę įtaką ateityje, spartėjimą ar lėtėjimą. Šiame dokumente parodoma, kaip išankstinis prognozavimas ir atsparumo didinimo politika, kuria mažinamas pažeidžiamumas ir stiprinami pajėgumai, gali atverti naujų galimybių.

Išklausius pristatymą, Komitete priimtas 2021 m. sausio 22 d. protokolinis sprendimas Nr.122-P-2 (priedas Nr. 2), kuriame pasiūlyta *Vyriausybei*:

1) siekiant bendros susistemintos šalies ateities perspektyvos, susipažinti su Europos Komisijos pirmojoje metinėje strateginio prognozavimo ataskaitoje „Strateginis prognozavimas – kelias į didesnę Europos atsparumą“ Nr. COM (2020) 493 pateiktomis išvalgomis bei pastebėjimais ir naudotis jais tobulinant šalies strateginio valdymo sistemą;

2) aktyviai bendradarbiauti atsparumo rodiklių stebėsenos ir kasmetinio jų įvertinimo įrankio kūrimo procese;

3) rengti ir skelbti metines į ateitį orientuotas Lietuvos strategines prognozes.

2.5. Renginiai

2021 m. vasario mėnesį Ateities komitetas telkė Lietuvos akademinę bendruomenę, verslo analitikus, nevyriausybinę organizacijų atstovus ir įvairių sričių ekspertus į virtualius diskusijų forumus. Komitetas vasarį skelbė virtualių diskusijų mėnesiu, nes mėnesio darbo plane (3 pav.) buvo numatyta net keliolika renginių, kurių metu pranešėjai dalinosi išvalgomis apie tolimesnę valstybės ateitį, atskirų sričių raidos perspektyvas.

Pr	An	Tr	Kt	Pn	Š	S
1	2 15 val. Atlantic Council, Mckinsey – Digital	3 17 val. Intelektualinis Lietuvos savarankiškumas	4	5 10 val. Nacionalinė nevyriausybinių vystomojo bendradarbiavimo organizacijų platforma, „Neišnešiotukas“ iniciatyva „Auginu Lietuvą“	6	7
8 15 val. LT verslo konfederacija	9 15 val. akademinis jaunimas	10 17 val. Intelektualinis Lietuvos savarankiškumas	11 17 val. Lietuvos pramoninkų konfederacija	12 10 val. Nacionalinė NVO koalicija	13	14
15 15 val. Infobalt – Ateities Lietuva: Skaitmenizacija arba stagnacija	16 Valstybės atkūrimo diena	17 17 val. Intelektualinis Lietuvos savarankiškumas	18 17 val. – VU TSPMI	19 10 val. „Investuok Lietuvoje“	20	21
22 15 val. Pilietinės visuomenės ir aplinkos dimensijos inovacijų ir švietimo ateityje	23 10 val. Kultūros ateities trajektorijos	24 17 val. Santaros Vilniaus klubo virtuali diskusija „Ar tikrai mums reikia nacionalinio susitarimo dėl švietimo? Kas ir dėl ko turėtų susitarti?“	25	26 9 val. Seimo Ateities komiteto posėdis	27	28

3 pav. Ateities komiteto vasario mėn. darbo planas

2021 m. vasario 3 d. Komitete prasidėjo virtualių diskusijų ciklas „Lietuvos intelektualinis savarankiškumas“, kurio pirmasis forumas pradėtas nuo temos „**Humanitarikos ateitis ir intelektualinis Lietuvos savarankiškumas**“. Susitikime aptarta dabartinė humanitarikos būklė ir jos vaidmuo valstybėje, diskutuota šiais klausimais:

- 1) Koks vaidmuo humanitariniams mokslams tenka Lietuvos valstybėje, kaip šie mokslai turėtų būti plėtojami, kad Lietuva išsaugotų intelektualinį savarankiškumą?
- 2) Kokia humanitarinių mokslų prasmė ir paskirtis dabarties pasaulyje, šiandienos Lietuvoje?
- 3) Ar šiais determinizmo laikais „laisvieji menai“ dar laisvi? Ar jie dar geba ugdyti laisvą žmogų ir laisvą visuomenę? Ar turėtų, kaip galėtų visuomenės laisvei ir valstybės savarankiškumui įsipareigoti?

Diskusija suteikė impulsą toliau plėtoti humanitarikos ir Lietuvos intelektualinio savarankiškumo sąsajas bandant aiškinantis, kaip humanitarizuoti politiką ir paskatinti politikos formuotojus iš naujo įvertinti humanitarikos svarbą šiuolaikiniame pasaulyje.

2021 m. vasario 5 d. Komitetas organizavo diskusiją tema „**Nacionalinė nevyriausybinių vystomojo bendradarbiavimo organizacijų platforma**“, „**Neišnešiotukas**“ iniciatyva „**Auginu Lietuvą**“.

Susitikimo metu su nevyriausybinių organizacijų atstovais aptarti Lietuvos demografiniai klausimai, vystomojo bendradarbiavimo politikos perspektyvos ir pristatyta nacionalinė iniciatyva „Auginu Lietuvą“ bei praktinis jos įrankis, taip pat pabrėžta tolimesnių šalies vystomojo bendradarbiavimo politikos kryptių identifikavimo svarba, Lietuvos nevyriausybinių sektoriaus dalyvavimo nacionalinėse ir tarptautinėse vystomojo bendradarbiavimo veiklose teisinės spragos, poreikis didesniai kokybės vertinimui globalaus švietimo, darnaus vystymosi, humanitarinių veiksmų srityse.

Siekiant puoselėti bendrą Lietuvos „auginimo“ idėją, į Komiteto darbotvarkės ir toliau bus įtraukiami šalies demografijos raidos ir pagalbos šeimoms stiprinimo klausimai.

2021 m. vasario 8 d. Komitetas organizavo diskusiją su Lietuvos verslo konfederacija.

Konfederacijos atstovai išreiškė lūkestį, kad Ateities komitetas galėtų ir turėtų perimti ateities mąstymo kūrimą, sutelkti jį Seime bei nepamiršti svarbiausio – palaikyti šalies „strateginę drausmę“.

Nors nacionaliniai susitarimai, įrodantys politinį konsensumą, turėtų būti politinės kultūros išraiška, grindžianti tvarią ateities mąstymo ekosistemą, iki šiol šalies nacionaliniai susitarimai, pavyzdžiui, partijų susitarimas „Dėl Lietuvos gynybos politikos gairių“, gimdavo tik veikiant išorės veiksniams. Sprendžiant vidaus politikos klausimus, to padaryti vis nepavykdavo. Plataus masto politinis sutarimas būtų ir įrodymas piliečiams, kad valstybė, siekdama gerovės, sugeba save pateikti per ilgojo laikotarpio viziją.

Su Lietuvos verslo konfederacijos atstovais diskutuojant apie valstybės ir verslo santykį, akcentuoti dialogo, vienybės ir tarpusavio pagarbos principai – būtinos sąlygos bendriems tikslams pasiekti.

2021 m. vasario 9 d. Komitetas organizavo diskusiją su **akademinio jaunimu**.

Diskusijoje aptarti šie klausimai:

- 1) Lietuvos ateities vizija: kaip pakilti nuo statistinių rodiklių persekiojimo į aukštesnį – moralinio idealo lygmenį ir ar galima suplanuoti valstybinį moralės idealą?
- 2) Esminis klausimas – tradicijos tęstinumas ar naujos valstybės vizijos kūrimas?
- 3) Ar strateginis ateities planavimas apskritai gali turėti prasmę?

2021 m. vasario 10 d. Komitetas tęsė „Lietuvos intelektualinio savarankiškumo“ virtualių diskusijų ciklą ir antrajame forume ieškojo atsakymų į klausimą – **kokią Lietuvos Respubliką per tris dešimtmečius susikūrėme**, ar padėjome pamatus politinės tautos savarankiškai ateičiai, kokia yra reali nūdienos demokratijos būklė?

Atsakant į šiuos klausimus, kertine tapo Respublikos sąvoka – kaip viešosios gerovės idėja, „mūsų visų reikalas“. Sutarta, kad Lietuva atitinka visus demokratijos kriterijus ir rodiklius, tačiau Respublikos vaidmuo yra nutylėtas ir primirštas. Ši sąvoka yra bendresnė ir platesnė nei demokratijos terminas, todėl jos svoris politinei bendruomenei apibūdinti – gal net didesnis nei politinio režimo. Respublika apima ir patriotizmą bei užtikrina atstovavimą, sukuria turinį demokratijos procedūroms.

Virtualaus susitikimo metu dar sykį akcentuota, kad šalies visuomenė yra fragmentuota, mažai diskutuojanti, o politinės jėgos nuolat demonizuojamos. Tai daug pasako ne tik apie Respublikos būklę, bet ir signalizuoja apie pavojų demokratijai. Šiame kontekste aptarti ir Lietuvos socialinių apklausų reitingai ir politinė „benamystė“, kurią atstovauja rinkimuose nedalyvaujantys piliečiai. Sparčiai keičiantis technologinei aplinkai, formuojantis informaciniam „burbulams“ ateityje galime turėti socialines grupes, kurios tarpusavy nebeturės nieko bendro – tokią tendenciją išvelgė diskusijoje dalyvavę sociologai.

2021 m. vasario 11 d. Komitetas organizavo diskusiją su **Lietuvos pramonininkų konfederacija**.

Diskusijoje plačiausiai aptartas šalies energetikos sektorius ir atsiveriančios galimybės šioje srityje. Energetika tampa ne tik kaštų, bet ir naujų galimybių sistema – energijos vartotojai tampa aktyvesni rinkos dalyviai, o transformacijos netolimoje energetikos perspektyvoje yra neišvengiamos, nors ir sunkiai prognozuojamos. Šis sektorius labai prisideda prie aukštos pridėtinės vertės kūrimo valstybėje, o dvidešimties metų perspektyvoje mokesčių surinkimas į valstybės biudžetą tiesiogiai priklausys nuo energetikos.

Lietuvos pramonininkų konfederacija taip pat išreiškė susirūpinimą dėl darbuotojų trūkumo. Nėra lengva ne tik pritraukti naujus darbuotojus, bet darosi vis sunkiau išlaikyti esamus. Taip pat diskusijose akcentuoti šalies inovacijų indekso kritimo, teisėkūros, mokestiniai klausimai. Plačiai aptartas inovatyviojo švietimo klausimas, kad verslas ir mokslo sektorius kurtų tarpusavio sinergiją. Kaip rodo praktika, toks bendradarbiavimas sukuria didelę pridėtinę vertę visai visuomenei.

Forumo svečiai išsakė būtinybę modernizuoti visą Lietuvos valstybės tarnybą. Dalyvių nuomone, viešasis sektorius daugelį metų „neišlaiko egzamino“ ir, kaip partneris, dažnai yra apatiškas bei demotyvuotas. Pastangos depolitizuoti valstybės tarnybą šiandien virto bendru

išbandymu visuomenei, o privilegijų išsaugojimu grindžiamas modelis ir kiekvieno iš jo dalyvių apsauga, tapo sunkiai įveikiamu iššūkiu.

2021 m. vasario 12 d. Komitetas organizavo diskusiją su Nacionalinės nevyriausybinių organizacijų koalicijos atstovais.

Diskusijos metu Komitetui pristatyta Nacionalinė nevyriausybinių organizacijų koalicija, jos veiklos kryptys bei prioritetai. Taip pat apžvelgta pilietinės visuomenės ir NVO sektoriaus situacija ir kylantys iššūkiai bei pasidalinta išvalgomis, siekiant aktyvesnio NVO dalyvavimo teisėkūros procesuose, viešųjų paslaugų teikime bei piliečių įgalinimo aktyviau dalyvauti valstybės gyvenime, o viena iš svarbesnių nacionalinės NVO koalicijos veiklos kryptių įvardintas – regioninių nevyriausybinių organizacijų stiprinimas, telkimas ir jų dalyvavimas formuojant vietos viešąją politiką.

Susitikimo metu buvo iškeltas ir duomenų atvėrimo klausimas, nes šiuo metu nėra aiškus tikrasis NVO skaičius tarp visų nepelno siekiančių organizacijų, registruotų Registrų centre. Atviri duomenys galėtų leisti NVO sektoriui veikti efektyviau, jei skaitmenine forma būtų lyginami ir analizuojami realūs skaičiai.

2021 m. vasario 15 d. Komitetas organizavo diskusiją su INFOBALT „Ateities Lietuva: skaitmenizacija arba stagnacija“.

Diskusijoje kartu su „Infobalt“ asociacijos atstovais aptarti šie klausimai:

1) Kaip skaitmenizacija galėtų tapti svarbiu Lietuvos ekonomikos augimo varikliu?
2) Kokie reikalingi pagrindai tolesniam skaitmenizacijos vystymuisi? Koks Lietuvos augimo skaitmenizacijos procese potencialas ir kokiose srityse skaitmeninės ekonomikos vystymas aktualiausias?

3) Kokie didžiausi iššūkiai, kurie daugiausia lemia ateities procesų sėkmę? O gal skaitmenizacija bei procesų automatizavimas sukuria daugiau grėsmių?

Sprendžiant naujus iššūkius ateities procesuose vienas iš keliamų tikslų turėtų būti efektyvumas, o Lietuva galėtų išsikelti efektyviai veikiančios valstybės šūkį. Skaitmenizacija, automatizacija ir robotizacija gali padėti spręsti socialines problemas, įgalinus žmones nuolat mokytis; prisidėti prie regionų vystymosi, nebelikus fizinių darbo vietų; eliminuoti korupciją, nes neįmanoma papirkti technikos. Tačiau, kad ateities Lietuvoje išsivysėtų keturių dedamųjų – sveikų, laimingų, turtingų ir savarankiškų žmonių – visuomenė, jau laikas pradėti diskusijas ir dėl pakitusios socialinės apsaugos, darbo garantijų ir dirbtinio intelekto etiškumo taisyklių.

Skaitmenizacijos procesai prilygsta santvarkos lūžiui, jų neįgyvendinus – laukia stagnacija.

2021 m. vasario 17 d. Komitetas tęsė „Lietuvos intelektualinio savarankiškumo“ virtualių diskusijų ciklą ir trečiajame forume diskutavo tema „Respublikos ir demokratijos ateitis Europoje ir mūsų intelektualinis savarankiškumas“.

Diskusijos metu aptarti šie klausimai:

1) Vidutinės ir ilgalaikės Europos Sąjungos ateities perspektyvos.
2) Ar mes turime kalbėti apie ES ateitį kaip apie žalią ir skaitmeninę ekonomiką, europinės gyvensenos propagavimą, ar apie ES suverenitetą, demokratiją, piliečių ir valstybių (mažų ir didelių) ateitį? Jei nėra vieningo ES demos, ar įmanoma europinė demokratija ir kokios jos galimos formos?

3) Ar ES be gilesnės integracijos, funkcionuojanti tik kaip sunkiai susitariančių atskirų valstybių konsensusas, gali išlikti globalioje konkurencijoje? Ar ES valstybių suverenitetas ir ES tolesnė integracija yra nesuderinami principai, kurie apribos Europos ateities ambicijas? Ar tai skatins kelių greičių Europą?

4) Ar ES turi užsienio politiką, ar tai tėra užmaskuota Vokietijos – Prancūzijos interesų ir jų kompromisų užsienio politika? Ar įmanoma ir ar reikalinga strateginė autonomija nuo JAV? Ar ES gali tapti karine galia (ar be karinės galios gali būti rimtas ES projektas)? Ar ES rytų Europa turi atskirą identitetą; savų, specifinių interesų? ir kt. klausimai.

Tiek euroskeptikai ir euroentuziastai vieningai sutarė, kad šiuo metu ES nėra efektyvi. Norint sėkmingai įsitraukti į strateginį-politinį Europos dialogą reikia ne tik kalbėti, bet ir išgirsti bei suprasti

kitų ES šalių narių interesus. ES yra tarpusavio santykių valdymo priemonė. Metas pradėti galvoti ne tik apie Lietuvą Europoje, bet ir apie pačią Europą, apie jos vietą globaliame pasaulyje, apie Europą, kaip stiprų veikėją tarptautinėje erdvėje. Reikia įvertinti, kokia Europos koncepcija Lietuvai būtų naudinga geopolitiškai. Šiuo metu vyraujantis daugiapolio pasaulio vaizdinys reiškia, kad jame dominuos ir Rusija, Kinija. Tai atrodo sunkiai suderinama su liberaliosios demokratijos plėtra.

Nors pripažįstama, kad nėra vieningos Europos tapatybės, taip pat ir vieningo demoso, tačiau Europos vaidmuo pasauliniame kontekste yra milžiniškas, ir būtent Europa galėtų pasiūlyti pasauliui patrauklų politinį modelį. ES visada klostėsi kaip etninių kultūrų sugyvenimo erdvė, buvo tradicijų pynė. Šį aspektą Europa ir turėtų siūlyti likusiam pasauliui – kūrybingą sugyvenimo kultūrą, pasaulio išlikimo politinę gramatiką.

2021 m. vasario 18 d. Komitetas organizavo diskusiją su Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto tyrėjais.

Diskusijoje aptarti šie klausimai:

- 1) Ateitis kaip politinės filosofijos problema, scenarijai ir prognozavimo metodai.
- 2) Viešojo sektoriaus atsparumas, ateities studijų metodologijos ir pažangos samprata.

Diskusijoje pabrėžta, kad dabarties diagnostika, strateginės išvalgos, ilgalaikis planavimas, daugiadisciplininės numatymo priemonės turi būti nuolatiniais valstybės strateginio valdymo ir valdysenos elementais, kadangi valstybės atsparumas sisteminiams grėsmėms nėra pakankamas.

2021 m. vasario 19 d. Komitetas organizavo diskusiją su „Investuok Lietuvoje“.

Diskusijoje plėtotas valstybės institucijų svarbos klausimas – esminis siekiant sukurti sumanią ateities Valstybę, kur esame ir, kur turėtume judėti. Susitikimo metu buvo identifiкуotos sritys, kuriose Lietuvai reikalingi esminiai ateities pokyčiai, akcentuota, kad šiose valdymo srityse turi būti sukurti stiprūs instituciniai kompetencijų centrai: švietimas – Nacionalinė švietimo agentūra; inovacijos – Konsoliduota inovacijų agentūra; talentai – Talentų iš užsienio pritraukimo agentūra; šalies įvaizdis – Šalies įvaizdžio agentūra; informacinės technologijos – Elektroninės valdžios kompetencijų centras; valstybės tarnyba – Vyriausybės viešojo valdymo centras.

Diskusijos metu taip pat buvo apibrėžtos keturios kryptys, kurios užtikrintų reformų valdyseną: stiprūs lyderiai, investicija į įgūdžius, veiklos laisvė ir viešojo valdymo inovacijos.

2021 m. vasario 22 d. Komitetas organizavo diskusiją „Pilietinės visuomenės ir aplinkos dimensijos inovacijų ir švietimo ateityje“.

Diskusijoje su asociacijomis „Žinių ekonomikos forumas" ir RTO Lietuva (Mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijų asociacija) aptarti šie klausimai:

- 1) Kodėl pats metas švietimo ir inovacijų politikoje trigubos spiralės (angl. triple helix) – mokslas-verslas-valdžia – modelį pakeisti į penkiagubos spiralės (angl. quintuple helix) – mokslas-verslas-valdžia-pilietinė visuomenė-aplinka modelį?
- 2) Kaip metodologiškai tai paversti realybe?

Susitikimo metu kalbėta apie Lietuvos ateities ambiciją – švietimo, mokslo ir aukštųjų technologijų bei žaliajo kurso tapimą visuomenės ir valstybės vystymosi pagrindu. Siekiant tvarios ateities buvo apžvelgtos Europos Sąjungos žaliajo kurso politikos sritys, kurios projektuoja pokyčius žemės ūkio sektoriuje bei reikalauja inovatyvių sprendimų. Taip pat diskusijoje aptartas ir išmaniojo miesto, kaip pasirinkto žaliajo kurso geografinio vieneto, perspektyvos šalyje, nors nesant atvirų duomenų, veikiančių sistemų, neturint pajėgumų, ši gerąjį pavyzdį, deja, galima „nužalinti“ tik vaizduotėje.

2021 m. vasario 23 d. Komitetas organizavo diskusiją „Kultūros ateities trajektorijos“. Plataus kultūros sektoriaus dalyvavimo sulaukusioje diskusijoje aptarta ateities kultūra Lietuvoje, apžvelgtas šios temos minčių žemėlapis ir ieškota perėjimo nuo kovos dėl kultūros išlikimo, kurioje esame įstrigę, link autentiško saviraiškos būvio ir jo išskleidimo. Pagrindinė diskusijos tezė – ateities mąstymas ne rodiklių, o kultūros kategorijomis. Šalyje plačiai išsivyravusi rodiklių valdysena, tačiau, ar skaičiai gali nustatyti kultūros vertę, kai kultūros turinio kokybė yra išimtinai intelektualus vertinimas. Šis

svarbus akcentas apie įsigalėjusį mąstymą rodiklių kategorijomis jau ne kartą buvo pažymėtas ir Komiteto šių metų vasario mėn. surengtuose „Lietuvos intelektualinio savarankiškumo“ forumuose.

Diskusijoje palietas ir fundamentalus kultūrinis aspektas – kultūros ir švietimo sinergijos būtinybė. Kultūra yra glaudžiai susijusi su edukacijos procesu, o *piliečių išitraukimas* į kultūros pažinimo procesus yra didele dalimi nulemtas to, kokio pobūdžio kultūrinį švietimą jie yra patyrę savo šeimose. Jeigu šeimoje vaikai gauna kultūrinio turinio vertinimo patirtį, šį įprotį išlaiko ir suaugę savo jau susiformavusiame kultūriniame kontekste. Deja, kitiems vaikams lieka tik švietimas. Pastebimas į vaikus ir jaunimą orientuotų kultūros projektų trūkumas, Lietuvoje nėra suformuotas aukštas kultūros disciplinos statusas.

2021 m. vasario 24 d. Komitetas dalyvavo Santaros Vilniaus klubo virtualioje diskusijoje „**Ar tikrai mums reikia nacionalinio susitarimo dėl švietimo? Kas ir dėl ko turėtų susitarti?**“

2021 m. kovo 3 d. Komitetas tęsė „Lietuvos intelektualinio savarankiškumo“ virtualių diskusijų ciklą ir ketvirtajame forume svarstė Lietuvos ir Europos Sąjungos santykių probleminius aspektus: „**Koks santykis tarp nacionalinių interesų ir ES reikalų?**“

Diskusijoje aptarti šie klausimai:

- 1) ES – Lietuvos vidaus ar užsienio politikos „reikalas“?
- 2) ES – tarptautinė organizacija ar kažkas daugiau?
- 3) Jeigu ES turi savo užsienio politiką, tai ar gali ji pati būti užsienio politika?
- 4) Ar Lietuva, būdama ES dalimi, turėtų išsaugoti savo užsienio politiką?
- 5) Ar Lietuvai būtų reikalingas ES reikalų ministras?

Esmine diskusijos ašimi tapo Lietuvos nacionalinių interesų ir ES interesų derinimo tema: ar Lietuva turėtų ieškoti būdų, kaip pasiimti daugiau naudos iš ES formato savo nacionalinio turinio raiškai, ar vis dėlto žiūrėti į ES kaip į siektiną bendrą gėrį? Apsisprendimas ir akcentų išsigryninimas yra ypač svarbus veiksnys, nes gebėjimas žiūrėti į ES, kaip į bendrą, integruotą visumą nebūtinai sutampa su nacionaliniais interesais. Lietuva apskritai vis dar nėra išsigryninusi savo nacionalinių interesų, kurie kinta po kiekvienų Seimo rinkimų. Tai iš dalies lemia dabartinį ES ir Lietuvos santykių pobūdį – inertišką ir sąlyginai pasyvų.

Forumo dalyviai akcentavo, kad buvimas ES silpnina nacionalinius parlamentus vyriausybių stiprinimo sąskaita, kadangi pastarosioms tenka įgyvendinti ES formuojamą politiką. Tuomet Lietuvos parlamento santykis su ES išlieka itin formalus ir biurokratiškas, apsiribojantis formaliais dokumentais. Viešojoje erdvėje keliami šalies atstovavimo ES klausimai tampa išvestiniai. Taigi nėra svarbu, *kas* atstovauja, bet būtina kelti klausimus, *kaip* atstovauja, kaip atlieka koordinacinį vaidmenį. Šiuo atžvilgiu šalyje vis dar nėra strategijų sisteminio požiūrio ir veikimo.

Komitete taip pat parengtos kiekvienos suorganizuotos diskusijos tezės ir surinkta kita apibendrinančioji informacija.

2.6. Surengta tarptautinių diskusijų

2021 m. vasario 2 d. Komitetas organizavo diskusiją tema „**Skaitmeninės Lietuvos perspektyva**“.

Diskusijoje kartu su pranešėjais Tomasz MARCINIAK ir Frances G. BURWELL aptartos šios ataskaitos: „Skaitmeniniai iššūkiai kitoje perspektyvoje Vidurio ir Rytų Europoje“ (2020, McKinsey & Company) ir „Skaitmeninimas Vidurio ir Rytų Europoje: regioninio bendradarbiavimo kūrimas“ (2020, Atlantic Council).

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
ATEITIES KOMITETAS**

SPRENDIMAS

DĖL ŽEMĖS IR MIŠKŲ ŪKIO SEKTORIAMS SVARBIŲ SPECIALISTŲ

2021 m. kovo 5 d. Nr. 122-S-1

Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo Ateities komitetas,

vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo statuto 58¹ straipsniu;

akcentuodamas, kad žemės ūkis yra vienas iš labiausiai skaitmenizacijos, robotizacijos, automatizacijos, Europos žaliojo kurso veiksmų plano ir konkurencingumo globalizacijos sąlygomis veikiančių sektorių, kurio perspektyvą ypač lems nacionaliniai duomenų analitikos pajėgumai;

pažymėdamas, kad pokyčiai, vykstantys žemės ir miškų ūkio skaitmeninimo ir inovacijų srityje, neišvengiamai keičia ir žemės ūkio specialistų rengimo tendencijas, todėl ateityje žemės ūkiui reikalingos kardinaliai pakitusios šių aukštos kvalifikacijos specialistų kompetencijos, į kurias būtina investuoti jau dabar;

konstatuodamas, kad švietimo sistemos prisitaikymo prie pokyčių tempas nėra pakankamas ir žemės ūkiui svarbių profesijų specialistų rengimo situacija yra dramatiška, nes visą Lietuvos nepriklausomybės laikotarpį ženkliai ir nuosekliai mažėjo stojančiųjų skaičius, o universitetinis žemės ūkio specialistų rengimas yra praktiškai sustojęs, todėl negebama nei lanksčiai, nei operatyviai reaguoti į augančius darbdavių poreikius bei kompetencijų trūkumą;

siekdamas reikšmingų pokyčių sprendžiant ateities žemės ir miškų ūkiui svarbių profesijų specialistų rengimo klausimus, n u s p r e n d ž i a:

1. Pasiūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei:

1.1. sutelkti pastangas ir inicijuoti valstybės interesus atliepiančią ateities specialistų ir darbo rinkoje paklausių kompetencijų poreikio prognozės rengimą, įvertinant atskirų Lietuvos regionų darbo rinkos poreikius;

1.2. apsvarstyti galimybę įtraukti žemės ir miškų ūkio sektoriams svarbias studijų programas į valstybės reguliuojamų prioritetinių studijų programų sąrašą.

2. Pasiūlyti Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai inicijuoti dialogą su *Studijų kokybės vertinimo centru* ir žemės bei miškų ūkio specialistus rengiančiomis aukštosiomis mokyklomis dėl studijų programų atnaujinimo bei modernizavimo.

3. Pasiūlyti Aplinkos ministerijai ir Žemės ūkio ministerijai kartu su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija:

3.1. tikslinėmis kompensacijomis didinti būsimų studentų motyvaciją ir viso sektoriaus patrauklumą;

3.2. imtis priemonių skatinant glaudų mokslo ir verslo bendradarbiavimą, siekiant verslo, kaip darbdavių poreikius artikuliuojančios suinteresuotosios grupės, įsitraukimo į būsimų specialistų rengimo procesą įsipareigojant juos skatinti finansinėmis ar kitomis priemonėmis.

Posėdžio pirmininkas

Raimundas Lopata

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
ATEITIES KOMITETAS**

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2021-01-22 Nr. 122-P-2
Vilnius

2. SVARSTYTA. Dėl Europos Komisijos komunikato Europos Parlamentui ir Tarybai „2020 m. strateginio prognozavimo ataskaita. Strateginis prognozavimas – kelias į didesnę Europos atsparumą“ Nr. COM (2020) 493 pristatymo.

NUTARTA:

Pasiūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei:

1. Siekiant bendros susistemintos šalies ateities perspektyvos, susipažinti su Europos Komisijos pirmojoje metinėje prognozavimo ataskaitoje „2020 m. strateginio prognozavimo ataskaita. Strateginis prognozavimas – kelias į didesnę Europos atsparumą“ Nr. COM (2020) 493 pateiktomis įžvalgomis bei pastebėjimais ir naudotis jais tobulinant šalies strateginio valdymo sistemą.

2. Aktyviai bendradarbiauti atsparumo rodiklių stebėsenos ir kasmetinio jų įvertinimo įrankio kūrimo procese.

3. Rengti ir skelbti metines į ateitį orientuotas Lietuvos strategines prognozes.

Balsavimo rezultatai: pritarta bendru sutarimu.

Posėdžio pirmininkas

Raimundas Lopata

Posėdžio sekretorė

Miglė Kadonova